

ние непрѣменно има си причина и безъ причина не става никакво явление. Какво мислишь, која је причината на онова явление дѣто зимѣ замръзнова водата? — *Синъ*. Студъ тѣ. — *Татко*. А која је причината на това явление, дѣто корабъ еъ платна върви по водата? — *Синъ*. Вѣтръ тѣ. — *Татко*. А која је причината на вѣтръ тѣ. — *Синъ*. Причината је, че въздухъ тѣ не се сгорештава отъ слънчовити лучи еднакво на всакакдѣ. — *Татко*. Сега вече ти знаешъ, какво нѣшто је причина. Онова, коѣто произходи отъ таа или отъ онаа причина, нарича се *слѣдствие*. Која причина може да обърне единъ кѣсъ воскъ на ровкостъ? — *Синъ*. Топлина та. — *Татко*. Какво ште бѣде слѣдствието, ако туримъ воскъ на нажежена тугла? — *Синъ*. Ште се растопи и ште потече като вода. — *Татко*. Сега ти знаешъ, какво нѣшто је *явление*, какво нѣшто је *причина* и какво нѣшто је *слѣдствие*. Колкото повече се учишь, толкова повече ште познавашъ явленията, ште имъ разбирашь причинити и ште знаешъ, отъ такъви или онакъви причини какви послѣдствия трѣбова да чаками. Какъ мислишь, ако доближимъ една дрипа до огнь тѣ, какво слѣдствие трѣбова да чаками? — *Синъ*. Дрипата ште се запали и ште изгори. — *Татко*. Нѣ ако по-напрѣдъ намокримъ дрипата, пакъ ли толкова скоро ште се запали и ште изгори? — *Синъ*. Нѣ, първены дрипата ще исъхне отъ огнь тѣ, па тогава ште се запали. — *Татко*. Нѣ ако натопишь дрипата въ ракиа или въ дрѣвено масло, бъркаты ли ѣ типа нѣшта да се запали отъеднажъ; штомъ на доближимъ до огнь тѣ? — *Синъ*. Нѣ, тѣа ште се запали оште по-бързо. — *Татко*. Зашто става това? — *Синъ*. Заштото ракията и масло то горетъ, а водата не гори. — *Татко*. Нѣ зашто ракията и масло то горетъ, а водата не гори? — *Синъ*. Това азъ не знаа. *Татко*. И така ти не знаешъ причината, зашто ракията гори. И много оште явления има, на които причинити ти не знаешъ. Ако се учишь прилѣжательно, ти ште научишь много причини; и ште научишь, че на свѣтъ тѣ има много явления, на които причинити никой не знае. Кажи ми сега нѣколко явления и истълковай ми причинити имъ; послѣ кажи ми нѣколко причини, отъ които непрѣменно ште излѣзе това или онова слѣдствие *)

*) Да се направетъ упражнениа, въ които да има явления, причинити имъ и слѣдствията имъ; тѣа упражнениа са много важни.